

A hetven éves Lux Antal köszöntése

Soroksár, Berlin és Makó háromszögében

Szüllőhelye, a svábok-lakta régi Soroksár hangulatát – hétköznapiakat és ünnepeket egyaránt – barna amatőr fotográfiák meg sárgult újságlapok grafikai montázsai idézik a vegyes technikájú lapokon. „Emlékképek” elnevezésű képciklusát – amely mostani, budapesti kiállításának is címét adta – a nyolcvanas évek végén kezdte el ebben a stílusban. A dokumentum-jelleget és a viszonylagos távolságtartást a fotó-grafikák alá és mellé montírozott, nyomtatott szöveg-magyarzatok is tovább hangsúlyozzák. Akkoriban még a kikövezetlen Főutca eső után sártengerré változott, a piactéren a fuvarosok munkára vártak lovasszekereikkel, a kezdetleges HÉV-megállóban kalapos legények cigarettáztak csoportba verődve. A *Molnár-sziget* volt a népünnepélyek színhelye, a Duna-parti stégen akkoriban még faházak sorjáztek. A főfalon mindez mozgásban elevenedik meg videó-montázs jóvoltából, – régi dokumentumfilmekből és saját felvételekből kombinál-

va –, a hatást pedig tovább fokozza a frappáns vágás, amely a gazdasági válság idején kukában turkáló nincsteleneket és menhelyeken meghúzódó munkanélkülieket váltakoztat a soroksári búcsú jóléte sejtető jeleneteivel, az önkéntes tűzoltóság békés gyakorlatozását a második világháborús pusztítással, tömegesen kitelepített svábokat a magyar himnusz meghatottan éneklő idős kórustagokkal, focistákat a híres soroksári trombitásokkal, sramli-muzsikára táncoló és mulató névtelenekeket neves soroksári művészbarátaival : a közülünk tíz éve távozott *Misch* Antal mellett a retrospektív vernisszázsón is megjelent *Bartl* Józseffel.

A kilencvenes évek végétől kizárólag vörös-fekete kontrasztokban folytatta komputer-kollázsait, amelyeknek alapját litográfiai és akvarelljei szolgáltatták. Ezekben a realiztikus emberi figurák és csoportok mértani formákkal keverednek, – olykor a sakktábla kockáihoz hasonlóan –, máskor a fekete alakokat emeli ki a kompozícióból egy köréje rajzolt piros keretben. Itt az ötvenes évekből merít, személyes múltjából, – ezúttal kéziratos, naplószerű jegyzetekkel kombinálva a látványt –, miközben továbbra is következetesen alkalmazza az ellentételezés hatásosságát: például lelkes tömegfelvonulásokat látunk Sztálin-képekkel és föld alatt gürcölő korabeli munkaszolgálatosokat... A szöveges magyarázat szerint : ifjúkori szabadszajúság és italoan elkövetett hőzöngés miatt politikai ügyet kreáltak ellene, ezért bányában kellett vezekelnie kötelező katonai szolgálata alatt. Nem véletlenül távozott aztán az 1956-os forradalom leverése után előbb Stuttgartba, ahol képzőművészeti tanulmányait folytatta, majd Berlin nyugati fertályára, ott is *Kreuzberg* akkor főleg törökök-lakta, időközben pedig még inkább multikulturálissá vált városrészébe. Azóta is Berlinben él, újabban egy frissen renovált régi serfőzdében van műterem-lakása, amelynek homlokzata eredeti vörös-téglafal, az épületen belül azonban minden hipermodern. Budapesti tárlatán – amelynek a *Magyarországi Németek Háza (Budapest)* adott otthont április 26. és május 17. között – vöröslő szívalakká stilizálja a magyar főváros kontúrjait a Dunával az *Emlékkép II.* nagyméretű lapján, *Radnóti* versére asszociálva, akinek szintén nem volt térkép e táj...

Im már két évtizede rendszeresen hazajár élete párjával, nemcsak Soroksárra, hanem Makóra is, felesége szüleihez. *Hetvenedik születésnapja alkalmából a város most választotta díszpolgárává*, mivel egy évtizeddel ezelőtt ott ifjúsági videó-tanfolyamot kezdeményezett, amely azóta a lelkes helybéli oktatók irányításával nemzetközi videó- és filmfesztivállá nőtte ki magát. Ennek azóta is ő a zsűri elnöke, a soroksári gyerekek pedig egymásra nyerik a díjakat, nemcsak itthon, hanem a határokon túl is.